ISBN 978-83-8010-048-0

NL

Move Your Imagination

POLEN
UNESCO

POLISH
TOURISM
ORGANISATION

www.polen.travel

Polen
UNESCO

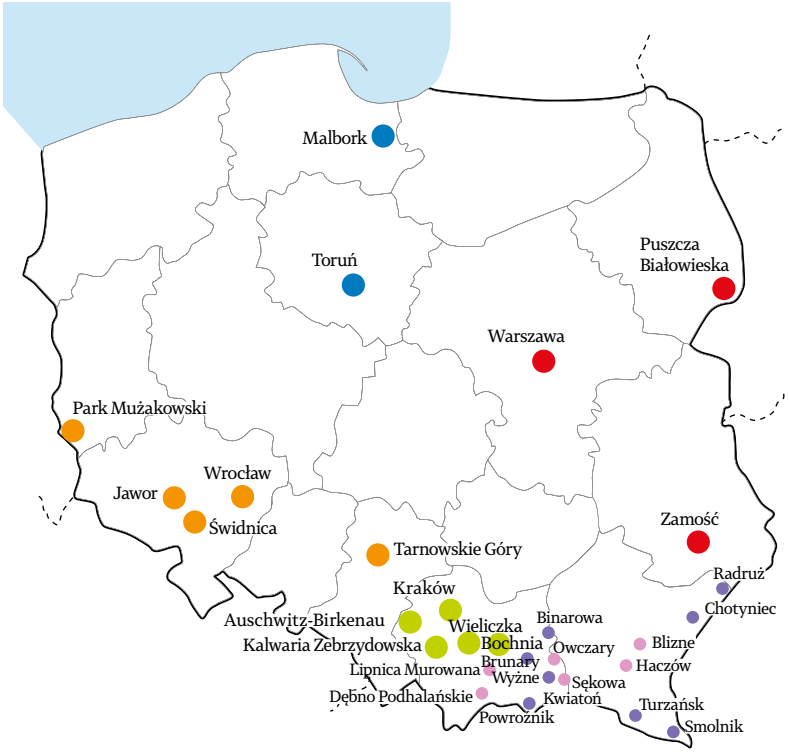

- Oostzeekust en Mazurië
- Centraal en Oost Polen
- Zuid Polen
- Neder-Silezië, Silezië en Groot Polen

- Houten kerken van zuidelijke deel van Małopolska
- Houten tserkvas

Vijftien Poolse geschenken aan het natuurlijke en culturele Werelderfgoed

Een reis door Polen betekent een unieke reis door de ontelbare schatten uit de geschiedenis en de wonderen der natuur! Het is een land dat indruk maakt met veertien, waarvan dertien culturele en een natuurlijke, van de bijna duizend plaatsen genoemd op de UNESCO Werelderfgoedlijst.

Naast het historische centrum van zowel Krakau als Toruń, beiden aantrekkelijk door de eeuwenoude gebouwen die bijna letterlijk geschiedenis ademen, is er ook de Oude Stad van Warschau. De Poolse hoofdstad lag na de Tweede Wereldoorlog compleet in puin en de wederopbouw van de stad die al snel volgde, geschiedde door ongekend veel manuren en bloed, zweet en tranen. Van geluk welteverstaan, want het resultaat was verbluffend en het sterkte staaltje vakmanschap en doorzettingsvermogen raakten deskundigen van UNESCO: zoiets had nog nooit eerder in de geschiedenis plaatsgevonden. Zonder enige twijfel verdiende het dan ook een plek op de Werelderfgoedlijst. Op de prestigieuze lijst staat ook het middeleeuwse kasteel in Malbork, dat het grootste historische bakstenen gebouw ter wereld is.
Polen is een bijzonder land door zijn ongewone landschappen, kleurrijke tuinen, waardevolle houten tempels en (orthodoxe) kerken, die de kwaliteiten tonen van de oude ambachtsmannen. Een plek die nooit vergeten mag worden, is Auschwitz Birkenau, het Duitse concentratie- en vernietigingskamp.

liga-unesco.pl/index.php?lang=en

Poolse biosfeerreservaten

Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw geeft UNESCO de status van biosfeerreservaten aan de belangrijkste ecologische natuurgebieden in de wereld. Polen telt maar liefst tien biosfeerreservaten.

Het doel van de objecten die onder het internationale MaB-programma (Man and the Biosphere) vallen, is de lokale gemeenschap betrekken bij de inspanningen ter bescherming van het milieu, cultuurontwikkeling en milieueducatie.

Bory Tucholskie Biosfeerreservaat: Het grootste in zijn soort van Polen. Het omvat een groot waterecosysteem, bossen en veengebieden.
www.borytucholskie.org.pl

Słowiński Biosfeerreservaat: hier worden kustgebieden, meren, moerassen, weilanden, veengebieden en bossen aan de kust beschermd, waaronder in het bijzonder de uitzonderlijke drijfduinen van Łebska Schoorwal.
www.slowinskipn.pl/en

Polesie Zachodnie Biosfeerreservaat: op deze plek worden natuurlijke bossen, moerassen en veengebieden behouden.
www2.poleskipn.pl

Het Meer Łukajno Biosfeerreservaat: Een ecologisch ongerept leefgebied met 175 vogelsoorten. Hier leven de meeste knobbelzwanen (Cygnus olor) van Europa naast veel andere zeldzame of bedreigde vogelsoorten.
www.parkikrajobrazowewarmiimazur.pl

Puszcza Kampinoska Biosfeerreservaat: een reservaat dat zich uitstrekt over langgerekte bossen en landbouwgebieden, met natuurmonumenten en plekken vol geschiedenis, zoals het ouderlijk huis van Frederic Chopin in Żelazowa Wola.
www.kampinoski-pn.gov.pl ▶

▶ **Białowieski Biosfeerreservaat:** de grenzen van dit natuurgebied omvatten de meest precaire delen van het oorspronkelijke Europese oerwoud.
www.bialowieza-info.eu

Karkonoski Biosfeerreservaat: Hier ligt het hoogste punt van de Sudeten: Karkonosze. Het strekt zich helemaal uit tot de grens tussen Polen en Tsjechië.
www.kpnmab.pl

Babia Góra Biosfeerreservaat: een berggebied op de grens tussen Polen en Slowakije van immense natuurlijke en culturele waarde.
www.bgpn.pl

Tatra Biosfeerreservaat: dit gebied omvat het enige gebergte in de Karpaten met een alpinekarakter en loopt tot de grens tussen Polen en Slowakije.
www.tpn.pl

Internationaal Oost-Karpaten Biosfeerreservaat: Een plek vol bergen en het enige gebied op de lijst van UNESCO dat aan drie landen grenst: Polen, Oekraïne en Slowakije.
www.bdpn.pl

Op dit moment leven er in het Białowieża-woud circa 700 bizons in vrijheid.

www.unesco.org/mabdb/br/brdir/directory/contact.asp?code=POL

www.polen.travel/nl/unesco

Sluimerende geheimen in het monumentale Malbork

Dit moet je gewoon zien en ervaren: het kasteel in Malbork. Zonder enige twijfel wordt het een onvergetelijke reis door de tijd naar het Malbork van honderden jaren geleden, met de geest van de beruchte Teutoonse ridders als gids en als leidraad de onvoorstelbare kracht van de architectuur.

Aan de Nogat rivier is de meest robuuste gotische vesting van Europa gevestigd, dat ook nog eens het grootste bakstenen gebouw ter wereld is. Het werd gebouwd voor het bezoek van het hoofd van de Duitse Orde en beschermd door gewapende monniken. Achter de monumentale muren is een klooster opgericht, met kazernes en het commandocentrum van hun oorlogcampagnes. Trekpleisters zijn de middeleeuwse markt die wordt gehouden op de kasteelwallen in de derde week van juli en de grootse enscenering van de belegering van Malbork, waar alles nét echt lijkt. Van april tot augustus worden in het kasteel zinnenprikkelende nachtspektakels uit de Licht en Geluid serie georganiseerd. ▶

Een belangrijk troef van deze plaats is dat de hier uitgevoerde restauratiewerkzaamheden een mooi voorbeeld zijn voor hoe de moderne leer van de monumentenzorg zich heeft ontwikkeld.

▶ Onmogelijk om níet met grote ogen langs zo'n bouwwerk te lopen. Het kasteel bestaat uit drie delen die elk door hun uitgestrektheid verbazen: het Hoge Kasteel dat uit 4,5 miljoen bakstenen bestaat, met daarin een kapittelzaal, schatkamer, immense eetzaal, Onze-Lieve-Vrouwe kerk en de St. Anna's kapel, waar de Grote Meesters zijn begraven. Het Midden Kasteel heeft het Grote Refectorium en deze mooie eetzaal behoort tot de meest indrukwekkende seculiere interieurs van Europa. Ook is hier het Paleis van de Grote Meester, de kapel van St. Bartolomeüs en de Infirmerie voor bejaarde en zieke broeders. Het Lage Kasteel heeft ten slotte een arsenaal, klokkengieterij, stallen, brouwerij en de Sint-Laurentius kerk. Het geheel is omgeven door uitgestrekte slotgrachten en ringen van verdedigingsmuren, die uiterst angstaanjagend waren voor de ridders van toen.

www.polen.travel/nl/kastelen--paleizen/malbork-het-grootste-middeleeuws-kasteel-van-europa-2

www.zamek.malbork.pl

De middeleeuwse stad Toruń

– Nicolaas Copernicus deed hier de aarde bewegen en stopte de zon

De middeleeuwse gebouwen zorgen voor de sfeer van de oude stad. Er zijn er bijna duizend en allen kleuren ze rood door de muren van baksteen.

Het historische Toruń weerspiegelt in de Wisła. Het netwerk van pleinen en straten is onveranderd sinds de middeleeuwen, toen Toruń een politieke en economische grootmacht was. Zijn rijkdom is te danken aan de hier ooit gevestigde Teutoonse Orde, die het land plunderde en in zijn greep hield en een bedreiging voor de Poolse Kroon vormde. Het op de UNESCO Werelderfgoedlijst ingeschreven middeleeuwse stadscentrum bestaat uit de Oude en Nieuwe Stad en uit de ruïnes van het kasteel van de Teutoonse ridders. Er zijn overblijfselen van de oude vestingwerken: delen van de poort, muren en torens en de mysterieuze Scheve Toren, waarover veel legenden gaan. Het waardevolste is de Oude Stad met de bewaard gebleven kerken, graanschuren en het stadhuis, en wordt in zijn geheel tot de grootste wonderen van Polen gerekend. ▶

De historische monumenten van de Oude Stad van Toruń maken deel uit van een omgeving waar het leven dynamisch is. De bijzonderheden trekken toeristen aan en de locatie is zeer interessant voor vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

▶ In het huis wat nu het Copernicus Huis heet, opende de toen nog heel kleine astronoom voor het eerst zijn ogen en zag de ruimte waarin hij nog zo veel zou gaan ontdekken. Dit nu moderne planetarium biedt de mogelijkheid om de kosmische ruimte te onderzoeken, verschijnselen in het heelal te observeren of het model van de rond Saturnus cirkelende ruimtesonde Cassini te besturen. Hierdoor leren we nu alles over de vorming van wolken, de afvlakking van planeten en reizen tussen planeten. Toruń is beroemd om zijn lekkere peperkoek en na alle ruimteavonturen is het leuk om naar het Peperkoek Museum te gaan, waar je in de gereconstrueerde zestiende eeuwse bakkerij zelf het zoete souvenir van Toruń kunt bakken volgens traditioneel recept. In de lezerspoll van de Poolse National Geographic staat Toruń met zijn Grote Markt en het stadhuis op de derde plaats van de mooiste plekken ter wereld.

www.polen.travel/nl/unesco/middeleeuwse-stad-torun

Het historisch centrum van Warschau

De naoorlogse wederopbouw van de oude stad van Warschau was een ongekende onderneming. Nergens in de wereld was eerder een reconstructie van dit formaat gedaan. Wat aanvankelijk leek op een mission impossible, werd een grandioos project met een buitengewoon resultaat.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben nazi's het oudste deel van Warschau compleet vernietigd. Alles lag in puin en van de 260 huizen zijn slechts zes overeind gebleven. Archeologen en conservatoren ontdekten de opmerkelijke geschiedenis van de stad, de creatie van Warschau dateert namelijk al uit het jaar 1300. De hele wereld was zwaar onder indruk van Warschau, niet alleen door de omvang van de verrichte wederopbouwwerkzaamheden, maar ook door de precisie waarmee gebouwen uit de bloeiperiode van de stad, de zeventiende en achttiende eeuw, werden gerestaureerd of zelfs opnieuw gebouwd. Voor de reconstructie zijn alle overgebleven delen, hoe groot of klein ook, van de gevels gebruikt, en zelfs de meest minuscule architectonische details en elementen van het interieur werden nagebootst. Van grote hulp waren schilderijen, tekeningen en de vooroorlogse foto's om alles er weer exact zo als voor de oorlog uit te laten zien. Van buitengewoon belang om de gevels van gebouwen zo authentiek lijkend te maken, waren de beroemde vedutes, zeer gedetailleerde schilderingen van de stad, gemaakt door de Italiaanse schilder Canaletto. ▶

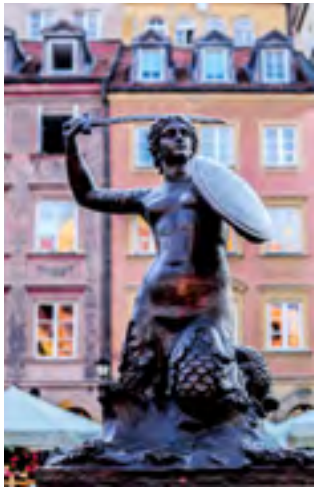

▶ In de hoofdstad komt iedereen aan zijn trekken door de vele gevarieerde restaurants en cafés. Ook de tuinen spreken tot de verbeelding en in het Fontein Park worden multimediale sessies gehouden die positief op de zintuigen werken. In augustus staat de stad in het teken van het bekende internationale festival Jazz in de Oude Stad. De Zygmuntzuil in de buurt van het Koninklijk Paleis is het begin- of eindpunt van wandelingen en tochten langs de Koninklijke Route, waar grote nationale openbare instellingen zijn gevestigd, met de Sejm en de Universiteit van Warschau op de voorgrond. Veturilo, het netwerk van de openbare stadsfietsen, nodigt uit tot het pakken van de fiets om zo met de wind door de haren en net iets sneller dan lopend, alles te bekijken. De Oude Stad kan ook van boven bewonderd worden vanuit de observatieverdieping op de klokkentoren van de Sint-Annakerk en vanaf de dertigste verdieping van het Paleis van Cultuur en Wetenschap. Of voor liefhebbers -zonder hoogtevrees- van een nog hoger perspectief: vanuit de mand van een vastgebonden luchtballon die 120 meter de lucht in gaat. Uitzicht gegarandeerd!

Het dagelijks leven in Warschau bruist in de geest van de geschiedenis.

www.warsawtour.pl/en

Het immense ongerepte woud heeft in de loop van duizenden jaren grote natuurlijke veranderingen ondergaan.

Białowieża Woud
– waar de natuur de baas is

Het ondoordringbare Poolse oerwoud bestaat uit bomen van uitzonderlijk formaat, de ontzaglijke wisent (Europese bizon) en zeldzame soorten van flora, fauna en schimmels..

Het ecosysteem van het woud is in zijn natuurlijke staat bewaard gebleven. Ongereguleerde wateren en drassige gebieden creëren de perfecte leefomstandigheden voor de vele soorten planten, paddenstoelen en dieren die deze Poolse jungle bevat. Het is dan ook niet zo vreemd dat dit woud een uitstekende observatieplaats van de natuur is en het gebied bij uitstek voor wetenschappelijk onderzoek, vooral met betrekking tot bedreigde soorten. Hier werd de populatie van de wisent geherintroduceerd, het grootste landzoogdier van Europa verwant aan de Noord-Amerikaanse bizon. ▶

▶ De wisent is tijdens de Eerste Wereldoorlog in het woud uitgestorven en enkel een paar individuen verspreid over dierentuinen over de hele wereld wisten te overleven. Een aantal van deze dieren werd naar het kweekcentrum van Białowieża gebracht en met de juiste zorg kwam een stabiele populatie tot stand, waardoor nu ongeveer duizend wisenten rond grazen aan beide kanten van de grens van het Białowieża Woud.
De statige oude bomen maken enorme indruk op de wandelaars van de bospaden. Ook de stammen van de omgevallen bomen zijn onderhevig aan natuurlijke verouderingsprocessen. Het woud lokt vogelaars, vooral liefhebbers van spechten en uilen die hier veelvuldig te vinden zijn. Het woud van Białowieża is de perfecte plek om een met de natuur te zijn en volledig tot rust te komen.

polen.travel/nl/unesco/bialowieza-woud-wonder-der-natuur

Zamość
– Een oude stad met een unieke renaissance architectuur

De in het jaar 1580 gevestigde Zamość was de verwezenlijking van de visie op de 'ideale stad'. Vandaag de dag is het een veerkrachtig economisch en cultureel centrum.

De stad werd ontworpen in opdracht van kanselier Jan Zamoyski door de Italiaanse architect Bernardo Morando. Deze bouwmeester heeft op kundige wijze zijn ideeën van de Italiaanse Renaissance samengesmolten met de Poolse tradities en wensen van zijn opdrachtgever. Het is een afspiegeling geworden van een harmonieus samenleven met een toevoeging van Oost- en West-Europese culturen. Het is nu bijna niet meer voor te stellen, maar in deze tijden leefden Polen, Italianen, Duitsers, Russen, Armeniërs, Grieken en Joden vreedzaam naast elkaar en konden zonder ruzie een kopje suiker van de buren lenen!
Het stadhuis, de kerk en herenhuizen werden gebouwd met prachtige zuilengalerijen waar de handel bloeide en de stad werd omringd door een bolwerk van vestingwerken. Het intellectuele gedachtegoed van die tijd waarin ambitie en rijkdom van de magnaten centraal stonden, hebben eraan bijgedragen dat Zamość eeuwenlang zijn inwoners en hun nageslacht in verrukking bracht en trots de Parel van de Renaissance werd genoemd. ▶

▶ Maar liefst 120 historische gebouwen en andere zaken bevinden zich in de oude stad van Zamość, terwijl het tegelijkertijd het bruisende kloppende hart van de stad vormt, vol cafés en restaurants met sfeervolle interieurs. Op de Grote Markt zijn vaak theatervoorstellingen en concerten. Zo worden jaarlijks film-, folklore- en muziekfestivals georganiseerd die bezoekers uit alle windstreken trekken. Zamość speelt ook een belangrijke rol in de Speciale Economische Zone met zijn Euro-Park Mielec. De stad is trots op het oudste symfonieorkest van Polen, dat al werd opgericht in 1881 en waar nog steeds de hoogste noten worden gezongen. Ook zijn er goed verzorgde accommodaties en is het een geschikte plaats voor toeristische excursies naar het nabijgelegen Roztocze met prachtige natuur en uitgestrekte landschappen.

www.polen.travel/nl/steden/zamosc

Het stadhuis, de kerk en herenhuizen werden gebouwd met prachtige zuilengalerijen waar de handel bloeide en de stad werd omringd door een bolwerk van vestingwerken.

Magisch Krakau – de Oude Stad

Ontroerend mooi: de Oude Stad van Krakau heeft de vorm van een traan. In het nauwste punt ligt het Wawel Kasteel, waar ooit de Poolse koningen en koninginnen woonden.

De Grote Markt in Krakau wordt omgeven door een slinger van huizen en was een van de grootste pleinen van het middeleeuwse Europa. Op dit enorme en kleurrijke plein waar altijd iets te zien en beleven is, staan de beroemdste gebouwen van de stad, zoals de katholieke Mariakerk waar uit de hoogste van de twee torens elk uur het bekende deuntje Hejnał, net als in de middeleeuwen, door een trompettist wordt geblazen. De legende gaat dat de ongelijkheid van de kerktorens is ontstaan door de torenbouwer die zijn broer doodstak uit jaloezie dat zijn toren in hoogte zou worden overtroffen door de nog in aanbouw zijnde toren van zijn broer. Ook is er de Sukiennice Lakenhal, waar eeuwenoude kraampjes zijn gevestigd. De tempel van Krakau is bijna twee eeuwen geleden gebouwd en omdat er toen een geldgebrek was, werd het bouwwerk nooit helemaal voltooid. Het hoofdaltaar in de Mariakerk is een laat Gotisch meesterwerk van de beeldhouwkunst, het grootste kastaltaar in Europa. Veit Stoss, de briljante schilder, graficus en beeldhouwer, werkte samen met zijn studenten 21 jaar lang aan de voltooiing. ▶

De Oude Stad wordt elk jaar door drie miljoen toeristen uit binnen en buitenland bezocht.

▶ Een mooie manier om het interessante erfgoed van de Krakause geschiedenis te bekijken, is door een kijkje te nemen in de kelders van de markt, die open zijn voor publiek. Ook is er een multimediaal museum dat voor jong en oud behalve boeiend, ook erg leuk is: je komt ogen en oren te kort! Planty Park is ontstaan op de plek van de gesloopte vestingmuren en dit park omgeeft de oude binnenstad met een groene ring. In de Oude Stad, in Kazimierz en op de Wawelheuvel zijn ongeveer 3000 historische panden gevestigd. Dynamisch en vol sfeer is Kazimierz, de oude Joodse wijk met synagogen en Remuh, de Joodse begraafplaats. De oude graven van beroemde rabbijnen zijn tegenwoordig een bedevaartsoord voor orthodoxe Joden uit de hele wereld. Het sierlijke koninklijke Wawel Kasteel was vroeger de troon van de koningen. De meeste van hen, evenals vooraanstaande personen die belangrijk voor Polen zijn geweest, liggen begraven in de kelder van de kathedraal naast het kasteel. Foto's van de oude koningen en koninginnen zijn er niet, maar de voormalige heersers zijn goed afgebeeld op schilderijen van de geliefde Krakause schilder Jan Matejko.

www.polen.travel/nl/krakow--magische-stad

www.mhk.pl/oddzialy/podziemia-rynku

Koninklijke zoutmijnen Wieliczka en Bochnia

Diep onder de aarde van Wieliczka zit een hele stad verborgen met kerken, kapellen en ingenieuze systemen van ventilatie, ontwatering, verlichting en logistiek.

De Wieliczka zoutmijn kwam als een van de eerste onderwerpen ter wereld voor op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Door haar speciale microklimaat kan door de tunnels met prachtig versierde zoutsculpturen worden gelopen of plaats worden genomen in de kapellen die de rijke spiritualiteit van de mijnwerkers weerspiegelen. Er is meer: een vermoeide toerist kan hier van een spa of verfrissende behandeling genieten en zelfs een magische nacht in een van de speciale ondergrondse kamers doorbrengen. Voor de avonturiers heeft Wieliczka een wel heel spannend voorstel: een boottocht in de met water volgelopen diepte van de mijn. In de zoutmijn in Bochnia is een multimediale tentoonstelling die een tijdreis omvat waarin de ontwikkeling van de mijnbouwtechnologie door de eeuwen heen wordt gepresenteerd. ▶

De mijnen en kapellen van toen dienen als het toneel voor evenementen van nu. Bijvoorbeeld het World Art Underground: een festival vol muziek, dans en performance.

▶ Een geliefd en goed georganiseerd cultureel evenement in de mijn Wieliczka, is het World Art Underground: een festival vol muziek, dans en performance. Dagelijks worden hier concerten, theatervoorstellingen, tentoonstellingen, bals, bruiloften en conferenties gehouden en ook worden er films opgenomen. In de kapel van St. Cunegonda van Polen, waarin alles, zelfs de indrukwekkende kroonluchters, in het zout zijn uitgehouwen, worden missen ter gelegenheid van belangrijke feestdagen opgedragen. Het Museum van Krakow Zoutmijn heeft de enige collectie ter wereld van houten hijsmachines, Wieliczka de zogenaamde rosmolens, en voorlopers van stoom- en elektrische machines. Een ander unicum is de aanwezigheid van de enige collectie zoutvaatjes in Europa.
In de grootste kamer van de Bochnia zoutmijn die 250 meter onder de grond zit verstopt, ligt een sportveld waar op een 140 meter lange glijbaan gegleden kan worden dat een meer dan sensationeel gevoel geeft!

www.wieliczka-saltmine.com

www.muzeum.wieliczka.pl

Auschwitz-Birkenau
– Duits naziconcentratie- en vernietigingskamp

Voor de hele wereld staat Auschwitz symbool voor de Holocaust, oorlog, terreur en genocide. Het kamp werd door Duitsers opgericht op het gebied van het door hun bezette Auschwitz voor in eerste instantie alleen Poolse politieke gevangenen.

De eerste zending van de gevangenen van Tarnów was op 14 juni 1940 en in de loop der maanden werd het kamp snel en flink uitgebreid. Uiteindelijk bestond het uit drie hoofdonderdelen, Auschwitz I, Auschwitz II-Birkenau, Auschwitz III-Monowitz en bijna 50 subkampen. Vanaf 1942 werd Auschwitz-Birkenau de plek waar de meeste Europese Joden werden vermoord: op zijn minst 1,1 miljoen, maar ook Polen, de Roma en Russische krijgsgevangenen zijn in groten getale op deze plek des onheils noodlottig aan hun eind gekomen. ▶

▶ Sinds 1947 is het voormalige Duitse naziconcentratie- en vernietigingskamp te bezoeken als Staatsmuseum. De Herdenkingsplaats beslaat twee bestaande delen van het kamp, Auschwitz I en Auschwitz II-Birkenau. In dit gedeelte zijn de oorspronkelijke kampgebouwen en ruïnes te zien, waaronder die van de gaskamers en crematoria.
Het museum is onder andere opgericht voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Het verzamelt, bewerkt en onderhoudt documenten en onderwerpen die zijn overgebleven na het kamp en stelt deze beschikbaar voor research. De laatste jaren wordt het museum elk jaar door meer dan een miljoen mensen uit de hele wereld bezocht. Na half drie 's middags kan op eigen houtje het kamp worden bezichtigd, aan te raden is om voor die tijd te gaan, vanwege de gidsen die in alle talen over de verschrikkingen kunnen vertellen.
Sinds 1979 staat het gebied van het voormalige KL Auschwitz-Birkenau op de UNESCO Werelderfgoedlijst. De bevrijdingsdag van Auschwitz was op 27 januari en deze datum is door de Verenigde Naties aangenomen als de Internationale dag voor de Herdenking van de Slachtoffers van de Holocaust.

en.auschwitz.org/m/index.php?option=com_content&task=view&id=823&Itemid=7

www.polen.travel/nl/unesco/het-voormalige-concentratiekamp-van-auschwitz-birkenau

Kalwaria Zebrzydowska
– prachtlandschap door een brandend kruis

De legende gaat dat Nikolaus Zebrzydowski, de Woiwode -adellijke rang net onder de vorst- van de provincie, een brandend kruis door het raam van zijn kasteel zag. Op de plaats van de openbaring, stichtte hij een klooster en liet er omheen paden aanleggen en kapellen bouwen.

Kalwaria Zebrzydowska is een plek zoals je ze maar zelden ziet, waar afwisselend natuur en gebedsplaatsen te vinden zijn. Met wel vierenveertig kapellen behoort Kalwaria tot de grootste en mooiste gebieden van aanbidding in Europa. Een aantal van deze kapellen maakt onderdeel uit van de Kruisweg, terwijl anderen de Paden van Maria en de Paden voor Dode Zielen vormen. Hier zijn accenten van ver te ontdekken: architect Paul Baudarth heeft zich laten inspireren door de gravures van Jeruzalem. ▶

▶ De rivier Skawinka wordt Kidron genoemd, de Zarberg heet Calvarie en Lanckoronaberg staat bekend als de Olijfberg. De kapellen, die de haltes langs de Kruisweg vormen, zijn: Huis van Pilatus, Herodes' Paleis en Kapel van de III-de Val. In de eerste helft van de zeventiende eeuw werd het beeld van Moeder Gods met het Kind erkend als een wonder. Sindsdien is de plek ongekend populair en wordt het door steeds meer bedevaarders bezocht.
Een week duurt het Passiemysterie voorafgaand aan Pasen, en Goede Vrijdag, de dag des oordeels en de kruisiging van Christus, is hierin het hoogtepunt. De processie start dan om 5 uur 's ochtends en duurt tot twee uur 's middags. De parochianen van Kalwaria spelen de rollen van de bijbelse figuren met verve. Christus draagt een zware eikenhouten kruis en hij speelt het lijden van de echte Jezus bijna eng goed na. Bij elke stop wordt gebeden en bij de Kapel van de Kruisiging wordt de definitieve mis opgedragen. In de communistische periode waren de preken van de kerkelijke vooraanstaanden tijdens deze gelegenheid van grote betekenis, ze betroffen de essentiële problemen van Polen en zijn inwoners.

Een week duurt het Passiemysterie voorafgaand aan Pasen, en Goede Vrijdag, de dag des oordeels en de kruisiging van Christus, is hierin het hoogtepunt.

www.kalwaria.eu

www.lanckorona.pl

Orthodoxe kerkgebouwen:
Excentrieke schatten van hout

Hun religieuze schoonheid is een feestje voor oog en ziel. Dit is architectonische nijverheid van pientere timmermannen pur sang, die torenhoge lariksen in gedetailleerde tempels wisten te veranderen.

Orthodoxe kerken (tserkvas) in het Poolse en Oekraïense gebied van de Karpaten, herinneren aan de dagen van weleer, toen de Poolse grens nog tot ver naar het oosten reikte. Het land werd als de Europese culturele en religieuze grens beschouwd en de oudste kerken dateren uit de vijftiende eeuw. De ontwerpers van de tempels in de Karpaten verwezen naar de monumentale architectuur, want afkomstig uit Byzantium, voelden de designers zich meer aangetrokken tot barok dan tot gotische vormen. In dit gebied zijn ongeveer 100 houten kerken, met karakteristieke horizontale houten stammen en gekroond door opgestapelde koepeldaken, bewaard gebleven. Op de Werelderfgoedlijst zijn de houten godshuizen van de Poolse en Oekraïense ▶

De houten kerken zijn in harmonie met het landschap van de beboste bergen. In dit gebied zijn ongeveer 100 houten kerken.

▶ regio van de Karpaten geplaatst als een transnationale vermelding en omvat in totaal zestien orthodoxe kerken, waarvan acht Poolse: Sint Jacobus Apostel de Mindere in Powroźnik, drie kerken van de Heilige Aartsengel Michaël in Brunary Wyżne, Turzańsk en Smolnik, Moeder Gods kerk in Owczary, de kerk van de Geboorte van Moeder Gods in Chotyniec en twee orthodoxe kerken van St. Paraskeva in Kwiatoń en Radruż.
De geloofshuizen staan vaak op heuvels, omringd door een krans van oude bomen en een hekwerk van boomstammen met schilderachtige poorten. Het vakmanschap van de ambachtelijke meesters is te zien aan de balkaansluitingen aan de hoeken van de muren, in de geraffineerde modellering van de daken en ook in de constructie van de klokkentorens. In de interieurs komen wandschilderingen voor, maar speciale aandacht werd aan de iconen besteed: afbeeldingen van Christus, Moeder Gods, heiligen en bijbelse plaatjes geschilderd op hout.
De iconen worden altijd in een onveranderlijke volgorde geplaatst, volgens traditie en liturgische voorschriften. Voor het inzegenen van de iconen worden eerst de afbeeldingen erop ondertekend.

www.beskid-niski.pl **podkarpackie.travel/en** **poland.travel/en/unesco-sites/wooden-tserkvas-of-the-carpathian-region-in-poland-and-ukraine**

Al eeuwen betoverend door bomen

– houten kerken van de zuidelijke Małopolska regio

Er zijn maar weinig plekken op de wereld waar lariksen en sparren gebruikt worden om architectonische wonderen te scheppen – de mooiste voorbeelden zijn misschien wel de *houten kerken van de zuidelijke Małopolska regio.*

Wanneer we het historische Krakau verlaten met zijn monumentale kerken, is het meer dan de moeite waard om de route van de houten tempels te volgen, eeuwen geleden gebouwd met hoge gotische vormen en steile schuine daken, soms met puntige klokkentorens. De Houten Architectuur Route bestaat uit 125 monumentenpanden, waaronder zes buitengewone kerken van de Werelderfgoedlijst: Binarowa, Blizne, Dębno Podhalańskie, Haczów, Lipnica Murowana en Sękowa. ▶

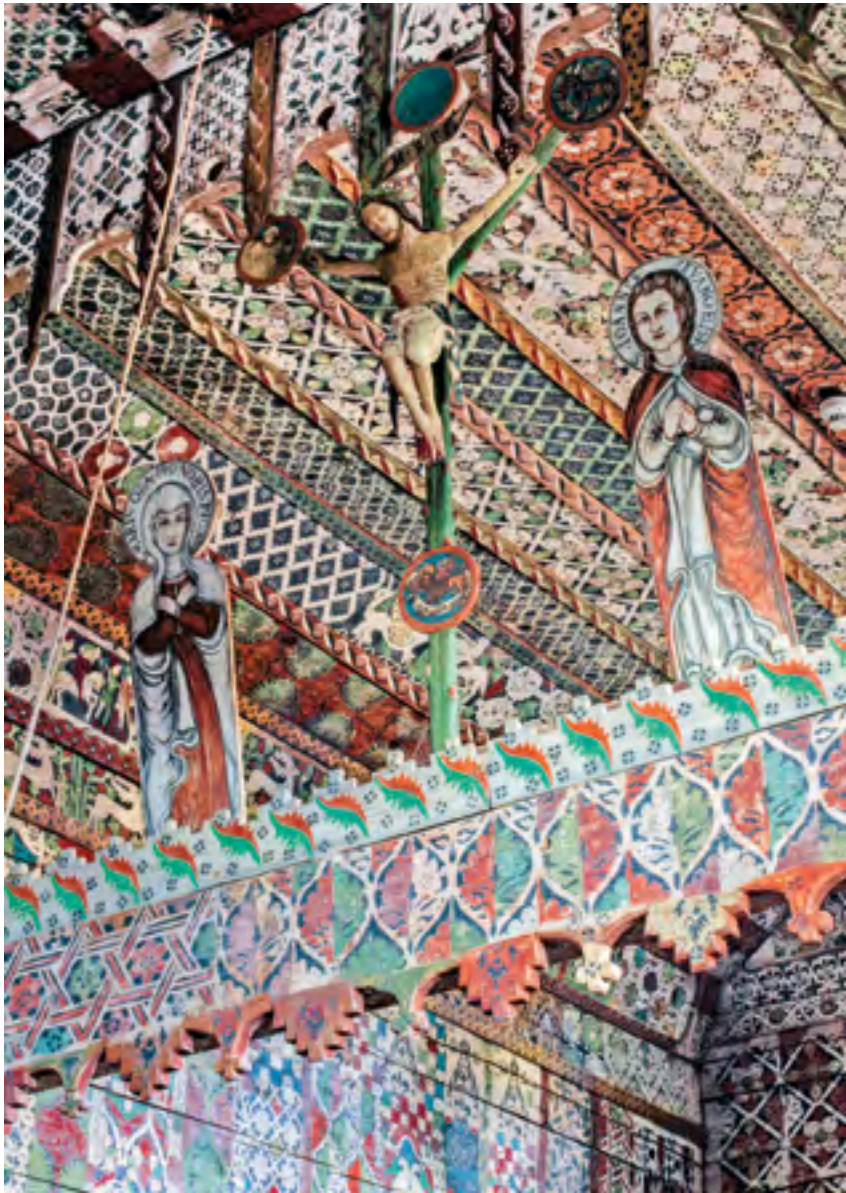

▶ De timmermannen bouwden de kerken meestal van larikshout, maar soms ook van sparren. De wanden maakten ze op vakkundige wijze van hele boomstammen met gebruik van exact uitgesneden houtverbindingen en de daken zijn nog steeds met houten schalie (dunne plankjes vol kloven) bedekt. De houten tempels zijn betoverend door hun uiterlijke schoonheid, maar zijn ook van binnen een plaatje door de kleurrijke kunst en nodigen uit tot een moment van bezinning en gebed.

De oudste houten kerken van Małopolska dateren uit de vijftiende eeuw, maar in deze geloofshuizen zijn ook veel oudere voorwerpen te bewonderen. Vaak zijn deze naar de provincie gekomen toen de kerken in de grote steden opnieuw werden ingericht. Zo zijn in de dorpskerken onschatbare mooie Madonna's en Piëta's te bewonderen: ware meesterwerken van de middeleeuwse religieuze kunst.

Een absolute aanrader is om een mis bij te wonen in een van de kerken. Bijbelse taferelen worden afgewisseld met afgebeelde episodes uit het leven van heiligen. Volkskunst en religie worden met elkaar gemixt, zoals bij Muziek betoverd in Hout, dé concertreeks tijdens de zomervakantie: een genot voor oog en oor.

De monumentale tempels zijn levendige plekken voor religieuze verering, maar ook voor culturele evenementen.

www.drewniana.malopolska.pl/?l=en

Muskauer Park
– het paradijs bestaat!

Grandioze weilanden, statige bomen, sprookjesachtig kronkelende meren en rivieren.

Muskauer Park is een van de meest onalledaagse tuincomplexen in Europa. Het werd aangelegd door prins Hermann von Pückler-Muskau die aan het begin van de negentiende eeuw, geïnspireerd door de tuinen in Engelse stijl, besloot om rondom zijn familieresidentie in Bad Muskau hét perfecte landschap te creëren. Hij gebruikte het bestaande natuurlijke landschap in het dal van de Neisse rivier en de overhellende boog van Europa's grootste stuwwal. Vijvers, ravijnen, rivieren en open plekken zijn nog steeds met elkaar verbonden door een netwerk van paard- en voetpaden. Ingebouwde (loop)bruggen, paviljoens en panoramaterrassen zorgen voor een spectaculair beeld. Hoewel dit vooruitstrevende project nooit helemaal werd voltooid, is Muskauer Park een van de beste voorbeelden van de Europese tuinkunst van de negentiende eeuw. Bovendien is dit park het enige grensoverschrijdende park ter wereld: na de Tweede Wereldoorlog werd hier de nieuwe Pools-Duitse grens vastgelegd.
Ervaar het zelf! Het landschap nodigt uit tot een romantische wandeling, fiets- of boottocht of ritjes met een elegante wagen.
Een natuurlijk verschijnsel verspreidt zich door de Muskauer Faltenbogen – het enige eindpunt van een stuwwal zichtbaar vanuit de kosmische ruimte.

www.polen.travel/nl/unesco/muzakow-muskauer-park-landschapsformatie

www.park-muzakowski.pl

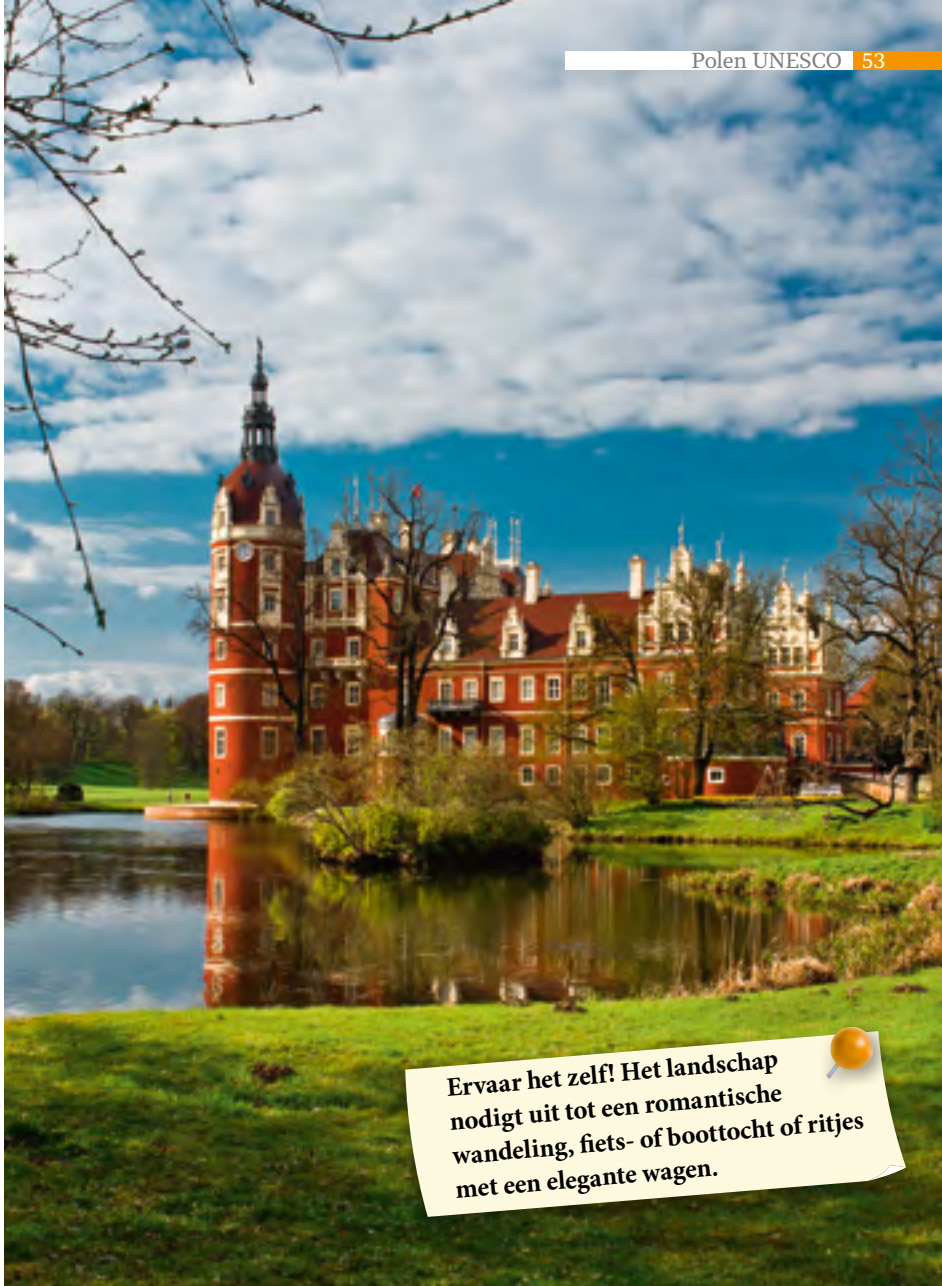

Hala Stulecia in Wrocław
– het juweeltje van de internationale Nieuwe Bouwstijl

De enorme betonnen massa van de Hala Stulecia in Wrocław doet iedereen versteld staan door haar lichtheid. Het gebruikte materiaal en de vernuftige technologie worden als baanbrekend beschouwd in de geschiedenis van de wereldarchitectuur.

Deze parel van de internationale Nieuwe Bouwstijl is 42 meter hoog. Zijn as heeft een lengte van 152 meter en de koepel erbovenop heeft een doorsnede van 65 meter. Dit was het eerste betonnen openbare gebouw ter wereld ooit en is nog steeds een van de grootste. Eenmaal ontworpen door de vooruitstrevende architect Max Berg, werd het gebouwd van 1911 tot 1913. Zijn ontwerp was zijn tijd ver vooruit door het gebruik van ruw beton als bouwmateriaal. De betonnen constructie-elementen mogen op zijn minst gedurfd worden genoemd en bestaan uit veel complexe vormen. Pergola, een verfijnde tuin gebouwd in de vorm van een halve ellips, is het voornaamste element van de onder leiding van de Japanse tuinders gevormde Japanse tuin. ▶

Multifunctioneel: de Hal wordt door inwoners van Wrocław en door gasten uit de hele wereld als recreatieplek en expositie- en congrescentrum gebruikt.

▶ Leuk om te vermelden is dat voor de Hal de grootste fontein van Europa haar waterstralen spuit. De installatie heeft een oppervlakte van ongeveer een hectare en tussen de 300 watersproeiers zijn 800 lichtjes geplaatst, dat vooral 's avonds voor een idyllische aanblik zorgt.
De Hal vormt tegenwoordig het podium voor culturele en sportieve evenementen, tentoonstellingen, concerten, conferenties en congressen van lokaal en nationaal, maar ook zeker van internationaal belang. Een kleine greep: in 1997 hield Paus Johannes Paulus II in het kader van zijn pelgrimstocht naar Polen een oecumenisch gebed, in 2010 heeft de Dalai Lama op deze plek een lezing gehouden over de noodzaak van vrede en solidariteit in de wereld en in 2011 werden bijeenkomsten van het Europese Cultuur Congres gehouden. Dergelijke belangrijke gebeurtenissen trekken de aandacht zowel in Polen als in het buitenland, waaruit blijkt dat deze mooie hal een dynamisch onderdeel van het internationale culturele erfgoed is. Binnen de Hal zit het Cognitieve Centrum gevestigd met een route van educatieve en recreatieve activiteiten: in vier kamers wordt op multimediale wijze, en daarom leuk voor jong en oud, de geschiedenis van de Hal gepresenteerd.

halastulecia.pl/en

centrumpoznawcze.pl/en

Vredeskerken in Jawor en Świdnica
– symbool van poreuze macht

Vredeskerken waren ooit bedoeld om symbool te staan voor verzoening tussen katholieken en protestanten om zo de langste oorlog in de Europese geschiedenis te beëindigen. Ondanks gebouwd van hout en klei, zijn ze tot op de dag van vandaag bewaard gebleven.

De kerken zijn in de tweede helft van de zeventiende eeuw ontstaan toen de protestantse horigen toestemming kregen van Ferdinand III van Habsburg om drie geloofshuizen te bouwen; alleen de kerk in Glogow bestaat sinds de achttiende eeuw niet meer. Er waren wel wat kleine voorwaardes: de gebouwen mochten niet binnen de stadsmuren staan, niet met hun vorm op de al bestaande kerken lijken en onder geen beding torens hebben. De structuur werd ondersteund door een houten raam gevuld met briketten van stro en leem. Leuk om te weten is dat huizen en bijgebouwen in Noordwest-Europa al eeuwenlang op deze manier worden gebouwd, terwijl nog nooit is geprobeerd om op zodanige wijze grotere gebouwen te vormen. Het kan een mooie paradox worden genoemd dat de beperkingen om de bouw van de tempels te belemmeren, eigenlijk hebben bijgedragen tot het ontstaan van de uitzonderlijke gebouwen. De kerken in Jawor en Świdnica zijn de grootste houten vitselstek (met lemen wanden) gebouwen in Europa: beiden zijn ontworpen door architect Albrecht von Sabisch en getuigen van een eeuwenoude traditie van houten gebouwen en vakwerk op het gebied van wandconstructie. ▶

Aan de basis van evenementen in de Vredeskerken, liggen altijd ideeën van samenwerking, tolerantie en internationale samensmelting.

▶ Ze vormen ook een goed voorbeeld van het perfect samengaan van de barokke kunstvorm met de lutherse ideologie.
Het gelijksoortige interieur versterkt het saamhorigheidsgevoel van de opgebouwde relaties. Tekenend voor beide tempels is dat de eenvoudige architectonische vorm in contrast staat met de rijke uitrusting. Zowel de decoraties van houtsnijwerk en schilderijen als de orgels gemaakt door lokale meesters, behoren tot de markante kunstwerken van de barokperiode. De brede muren en hoge plafonds zijn met kunstvormen bedekt: bijbelse afbeeldingen en grondbeginselen van het geloof veranderen het interieur in open boeken zonder geheimen. Van mei tot september worden de kerken gevuld met muziek en zang en treden artiesten uit de hele wereld op. Zelfs buiten zijn dan de galmen van klassieke muziek, jazz en gospel tot ver te horen.

www.polen.travel/nl/unesco/kerken-van-de-vrede-in-jawor-en-swidnica-tempels-met-een-boodschap

www.kosciolpokoju.pl

Ondergrondse attracties in Tarnowskie Góry

De "Zilverkoorts" in deze regio werd ooit begonnen door een zekere Rybka, een jongen die op zijn land zilver nuggets vond.

Zoals bij iedere legende, zal deze ook een ken van waarheid bevatten. Een dergelijke spectaculaire ontdekking, in 1490, moet het begin zijn geweest van een ware “invasie” in dit gebied. Al snel bleek dat de grond rijke afzettingen bevatte van niet alleen zilver, maar ook van lood, zink en ijzererts. De eerste nederzettingen werden gebouwd, waar ertszoekers en hun gezinnen woonden. Nabij het dorp Tarnowice ontstonden “gory” (bergen in Oud-Pools), oftewel ertsmijnen – vandaar de huidige naam Tarnowskie Góry. Dankzij vele privileges werd Tarnowskie Góry in minder dan 100 jaar het belangrijkste centrum voor ertsmijnbouw in Boven-Silezië en tevens één van de grootste in Europa. De Pest en de Silezische oorlogen hebben de ontwikkeling van de mijnbouw niet gestopt, het bouwen van mijntunnels met de nieuwste technieken werd voortgezet. Aan het einde van de 18e eeuw werd bijvoorbeeld de stoommachine ingezet voor het leegpompen van de mijnopgravingen. Dit was één van de eerste in het Europese continent, en werd later zelfs naar Engeland overgebracht. Begin 19e eeuw werd de eerste school voor mijnbouw geopend. Honderd jaar later waren de ertsafzettingen uitgeput. De herinnering aan de welvarende tijden bleef, want het bolwerk van de mijnbouw werd bezocht door machthebbers en dichters, waaronder de overwinnaar bij de Slag om Wenen, koning Jan III Sobieski samen met zijn vrouw Marysienka en wereldreiziger Johann Wolfgang Goethe. Dit maakte dat de gemeente Tarnowskie Góry er voor zorgde dat de lood, zilver en zinkmijnen samen met de innovatieve ondergrondse watermanagementsystemen op de UNESCO lijst terecht kwamen. In totaal betreft het 28 objecten in de hele stad, waaronder de Zilvermijn en de Zwarte Forelschacht.

Een reis 40 meter onder de grond

Deze attractie wordt bezoekers aangeboden door de historische Zilvermijn. Ze moeten daarvoor 40 meter afdalen en vervolgens bijna 2 km te voet en inderdaad ook op het water afleggen. Dit gaat gepaard met allerlei special effecten: het geluid van pikhouwelen, het gedonder van mijnafzettingen, het gedender van mijnwagens die over het spoor rijden. De langste ondergrondse waterroute in Polen wordt aangeboden door de Zwarte Forelschacht – 600 meter met een boot varen tussen de schachtpunten Ewa en Sylwester. Beide bezienswaardigheden zijn onderdeel van de Industriële Erfgoedroute Silezië, dat in 2016 door 120 duizend toeristen is bezocht. De inschrijving op de UNESCO-lijst kan dat cijfer nog verdubbelen. De historische stad uit de 16e eeuw – de eeuwige markt omringd door huizen met arcades en het stadhuis, beschouwd als een parel van Boven-Silezische architectuur is een interessante aanvulling op ieder bezoek. Onderweg komt u sculpturen van mijnwerkers in verschillende poses tegen, die steeds vaker in de straten van Tarnowskie Góry verschijnen, volgens het voorbeeld van de kabouters die Wrocław aan het veroveren zijn.

www.kopalniasrebra.pl/EN

www.unesco.tarnowskiegory.pl

Uitgever:
Polish Tourism Organisation (POT)
ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
Contact: pot@pot.gov.pl, phone: +(4822) 536 70 70
www.pot.gov.pl

Tekst: Paweł Wroński
Redactie: Maja Laube, Marta Olejnik
Omslagfoto's: Fotolia
Foto's: POT archives, National Heritage board of Poland (35, 53), A. and W. Bilińscy (30, 41, 44-47, 49, 50), K. Czaja (54-55), I. Dziugieł (6), Fotolia, fotopolska.pot.gov.pl, S. Klimek (55), R. and M. Kosińscy (20, 42, 63), K. Krämer (17), B. Sadowski (57), M. Statkiewicz (9, 10), Shutterstock, ŚOT (63), J. Włodarczyk (13, 19)
Photo editor: Karolina Krämer
DTP ontwerp: BOOKMARK Graphic Design Studio
Omslagontwerp: Polish Tourism Organisation (POT)
Zetwerk: Katarzyna Marcinkiewicz, Karolina Krämer
Productie: Jadwiga Szczęsnowicz
Vertaling: Translation Street, www.translationstreet.pl
Correctie: Magdalena Stoch

© Copyright by Polish Tourism Organisation (POT)
© Copyright by BOOKMARK SA Publishing Group
Warszawa 2018
All rights reserved

BOOKMARK SA Publishing Group
e-mail: biuro@book-mark.pl
www.book-mark.pl

ISBN: 978-83-8010-048-0